

Демиденко Тамара
(Київ)

МАЛОВІДОМІ СТОРІНКИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЕНЦИКЛОПЕДИСТИКИ: СПРОБА ВІДРОДЖЕННЯ ПРОЕКТУ УРЕ У 1944–1947 рр.

У процесі розвитку будь-якої дисципліни виключно важлива роль відводиться розробленню наукового інструментарію, за допомогою якого примножується фахове знання. З цією метою твориться і система довідкових, зокрема енциклопедичних видань. Глибокого смислу сповнене саме поняття «енциклопедія», – у перекладі з грецької це означає *безперервне, систематичне навчання*. Загальноприйнятим є тлумачення енциклопедії як довідкового видання з тієї чи іншої галузі знання, систематизованого в алфавітному чи тематичному порядку¹. Як загальні енциклопедії, що охоплюють увесь комплекс відомих на даний час наук, так і галузеві й тематичні енциклопедичні видання набувають все більшого значення для розвитку й примноження інтелектуального потенціалу кожної нації. Саме так у середині 1950-х рр. оцінював своє дітище головний редактор Української радянської енциклопедії (далі – УРЕ), академік Микола Бажан: «...це не просто довідкове видання. Це – кондесоване відбиття історії культури того або іншого народу, його портрет, змальований найголовнішими рисами, його узагальнений впорядкований підсумок»². Процес формування цього національного «енциклопедичного підсумку», або ж «енциклопедичного портрету» України у ХХ ст. виявився непростим і болісним.

Починаючи від 1927 року³ – часу офіційного заснування на державному рівні першої в Україні видавничо-енциклопедичної структури – універсальні енциклопедичні проекти практично не зникали з порядку денного. Проте перша спроба створити у 30 – х роках ХХ ст. Українську радянську енциклопедію «як пролетарську зброю»⁴, за висловом наркома освіти та головного редактора УРЕ Миколи Скрипника, виявилася невдалою.

Тим часом у 1930–1935 роках на Галичині за редакцією І. Раковського вийшла тритомна «Українська загальна енциклопедія», яка, за оцінками сучасних дослідників, хибувала на певний суб'єктивізм⁵, недостатню достовірність і здебільшого охоплювала західноукраїнські землі.

Як вияв пошуку нової історичної синтези⁶, відображення самоідентифікації Радянського Союзу єдиною теоретично та ідеологічно «правильною» довгий час залишалась московська «Большая Советская Энциклопедия» (БСЕ), перше видання якої вийшло у 1926–1947 рр. у 65 томах.

Одним із перших масштабних гуманітарних проектів української влади після визволення Києва від німецьких окупантів знову стає УРЕ: 1944 р., створюється Головна редакційна колегія УРЕ. Водночас поза межами України, фактично паралельно з відновленням діяльності Наукового товариства імені Т. Шевченка, розпочалася підготовка Енциклопедії Українознавства (далі – ЕУ) під редакцією Володимира Кубійовича. Перші томи були недосяжними для радянського читача. Тому посилаючись на ряд думок та фактів з приводу причин відновлення української енциклопедистики на теренах УРСР⁷,

можна стверджувати, що ЕУ та попередні, так звані, «націоналістичні» енциклопедичні проекти, відіграли ключову роль «каталізатора» у подальшій долі української енциклопедистики.

За характеристикою самого В. Кубійовича, еміграційна ЕУ є «здобутком вільних українців і сумлінням вільної науки». Невдовзі видана УРЕ стала «висловом сучасної політики партії і керівництва супроти невірної України»⁸. Але детальний аналіз висвітлених нижче постанов дозволяє припустити, що це був чи не єдиний етап, за якого могла б бути написана ще не «канонізована» радянською владою давня історія українського народу.

Сторінки історичної енциклопедистики 40-х років залишаються досі маловідомими. Період від середини 1944 до 1947 рр. звичайно залишається поза увагою дослідників, адже тоді так і не вдалося реалізувати амбітні видавничі плани щодо УРЕ. Проте, на нашу думку, ці роки були надзвичайно важливими з огляду на відновлення фактично втрачених навичок формування масштабної редакційної колегії, збирання довідкової бібліотеки, згуртування потужного наукового осередку, врешті – спроби осмислення концепції суспільно-культурних надбань українського народу (зрозуміло, – радянського). А, головне, що все це відбувалось на руїнах щойно визволеного міста Києва. Масив документів, що зберігся до сьогодні в фондах ЦДАВО та ЦДАГО України, засвідчує можливість та реальність видання фундаментальних праць на тлі відбудовчого повоєнного наукового процесу.

Отже, 30 жовтня 1944 р. Рада Народних комісарів УРСР та ЦК КП(б)У Постановою за № 1441 «Про видання Української Радянської Енциклопедії» зобов'язали Укрдержвидав, Відділ пропаганди та Агітації ЦК КП(б)У подати до 1 січня 1945 р. план видання, штатний розпис та кошторис УРЕ⁹. Цим було визначено основні завдання із створення енциклопедії. Водночас було затверджено Головну редакційну колегію УРЕ в такому складі: академіки О.О. Богомолець, М.П. Бажан, Д.З. Мануїльський, Є.О. Патон, П.Г. Тичина; професори А.А. Введенський, Г.С. Костюк, М.Д. Петровський, а також К.З. Литвин, В.Ф. Старченко та Ф.Ф. Єневич.

Розпорядженням РНК УРСР від 2 січня 1945 року № 1-р Головній редакційній колегії УРЕ було передано картотеку, бібліотеку літератури і всі справи створеної свого часу комісії зі складання УРЕ, що зберігалися у Книжковій палаті УРСР.

Підготовку видання Укрдержвидав і Головна редколегія УРЕ повинні були почати з 1 листопада 1944 р. Постановою РНК та ЦК КП(б)У № 212 від 9 лютого 1945 р. затверджено план, штати і кошторис видання УРЕ¹⁰. На збережених копіях зазначених документів відсутні засвідчувальні підписи та печатки, а також будь-які діловодні помітки. Невідомо, як розглядалися вищим партійним керівництвом республіки питання про створення у 1944 році редакційної колегії УРЕ, а у 1946 р. про створення наукового інституту «УРЕ» при АН УРСР. Це питання залишилось не вирішеним і було забуте майже на 60 років. Лише у 2004 році, вже у незалежній Україні, було створено за постановою Президії Національної академії наук України Інститут енциклопедичних досліджень НАН України.

Очевидно, як повідомляв один з членів редакційної Колегії УРЕ т. Ф.Ф. Єневич¹¹, занадто активне розгортання роботи над видавництвом УРЕ на той час не знайшло підтримки в ЦК ВКП(б) і автоматично, без письмового розпорядження, було припинене: принаймні жодних свідчень про це виявити не вдалося¹².

Тим часом, загальний кошторис витрат на видання УРЕ було визначено в 15.1 млн. крб. при загальній сумі доходів від реалізації Енциклопедії – 11.9 млн крб., з покриттям дефіциту по виданню в сумі 3.0 крб. за рахунок дотації з республіканського бюджету УРСР¹³.

Фактично за два роки клопіткої праці було проведено масштабну організаційно-наукову роботу з підготовки видання УРЕ: проведені засідання редакційної колегії Енциклопедії, на яких розглядалися питання про створення словників УРЕ, до роботи залучено 203 наукових співробітники¹⁴.

З усіх галузей народного господарства, науки і культури було підготовлено 24 словники Енциклопедії, придбано бібліотеку. Списки словників і літератури збережено, місцезнаходження самих словників УРЕ і бібліотеки 40 – х років не встановлено¹⁵.

Загалом, на проведення робіт, пов'язаних з підготовкою до видання Енциклопедії, було виділено [...] 1 млн крб., з яких за 1945–46 рр. витрачено на оплату авторського гонорару і придбання бібліотеки 344 тис крб.¹⁶.

Основними здобутками початкового етапу відродження енциклопедистики в УРСР у 1944–1947 рр. можна вважати чітке поетапне планування роботи (док. № 1, 2), вирішення питань матеріального забезпечення (док. № 3), розроблення штатного розпису та раціонального розподілу обов'язків співробітників редакції (док. № 4, 5). Аналіз цих документів проливає світло на повоєнну історіографію давньої історії України. Проект цієї енциклопедії міг стати дійсно українським, з погляду на історію, «культурну спадщину», «відбудову народного господарства» українського народу¹⁷. Уже через десять років поступовий процес «канонізації» поглядів на давнє історичне минуле України буде викривлено і відображено на сторінках енциклопедії УРЕ за редакцією М. П. Бажана.

Таким чином, документи, що опубліковуються нижче, дозволяють відкрити ще одну, досі практично невідому сторінку в історії української радянської енциклопедистики.

Annotation

The article is based on the research of the most important stages of the of the Ukrainian Soviet Encyclopedia activity restoration. The period of 1944 – 1947 presented by significant archival materials, which show the magnitude of the humanitarian project at the state level. The author investigates stages of organization and creation, formation of academic researches, role of previous encyclopedias, as important prerequisites for the implementation of universal edition URE, the edition of historical, scientific and cultural weight in Soviet Ukraine.

Анотація

У статті висвітлено один із важливих етапів відновлення діяльності Головної редакції Української радянської енциклопедії. Період 1944 – 1947 рр., представлений значним архівним матеріалом, який свідчить про масштабність гуманітарного проекту на державному рівні. Досліджено етапи організації, створення, формування наукового академічного колективу, роль попередніх енциклопедій як важливих передумов для втілення універсального видання УРЕ історичної, науково-культурної ваги Радянської України.

¹ *Краснодемська І.* Енциклопедія українознавства у становленні та розвитку науки самопізнання // *Українознавство*. – 2005. – №3. – С. 107–112.

² *Кудрицький А., Сарана Ф.* Україна енциклопедична // *Літературна Україна*. – 1988. – 21 січ. – №3. – С. 4.

³ *Зуц В. Л.* 50 років «Українській радянській енциклопедії» // *Український історичний журнал*. – 2008. – № 2. - С. 201.

⁴ *Кудрицький А., Сарана Ф.* Вказ. праця. – С. 4.

⁵ *Зуц В.* Вказ. праця. – С. 201.

- ⁶ *Скельчик Сергій*. Імперія пам'яті. Російсько-українські стосунки в радянській історичній уяві / Український науковий ін-т Гарвардського ун-ту; Інститут Критики. Серія "Критичні студії" / Микола Климчук (авториз. пер. з англ.), Христина Чушак (авториз. пер. з англ.). – К.: Критика, 2008. – С. 154.
- ⁷ *Кубійович В., Маркусь В.* Дві українські енциклопедії. – Н.У.: Prolog, 1961. – 145 с.; *Скельчик Сергій*. – Вказана праця.; *Фельбаба М. М.* Історія проекту "Української радянської енциклопедії" у контексті політики "Українізації" (1927-1934 рр.): Автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / НАН України; Інститут історії Україн. – К., 2001. – 18с.; листування з Укрполітвидавом, Всесоюзним науковим інститутом «Советская энциклопедия», Всесоюзним об'єднанням «Международная книга», з постачальниками іноземної літератури про видання енциклопедичної літератури і про книгообмін (ЦДАВО України. – Ф. 4750. – Оп. 1. – Спр. 11. – Арк. 68).
- ⁸ *Кубійович В., Маркусь В.* – Вказ. праця. – С.4.
- ⁹ *Постанова № 1441* Ради народних комісарів УРСР і ЦК КП(б)У 30 жовтня 1944 року м.Київ «Про видання Українсько Радянської Енциклопедії» (ЦДАВО України. – Ф. 2. – Оп. 7. – Спр. 1011. – Арк. 1).
- ¹⁰ *Постанова № 212* Ради Народних комісарів УРСР і Центрального Комітету КП(б)У 9 лютого 1945 року м.Київ “Про план видання, кошторис та штати Української радянської енциклопедії” (ЦДАВО України. – Ф. 2. – Оп. 7. – Спр. 2096. – Арк. 68).
- ¹¹ Оригінали Президії ЦК КП України *Проект постанови П-72/6* від 18.12–1957 р. «Про видання Української радянської енциклопедії»//Центральний державний архів громадських об'єднань (далі – ЦДАГО) України. – Ф. 1. – Оп. 6. – Спр. 2737. – Арк. 27.
- ¹² Про це йдеться у довідці до Проекту постанови № П-72/6 від 18.12–1957 р. «Про видання Української радянської енциклопедії»// ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 6. – Спр. 2737. – Арк. 25 – 27.
- ¹³ Там само. – Арк. 27.
- ¹⁴ ЦДАВО України. – Ф. 4750. – Оп. 1. – Спр. 13. – Арк. 13-17.
- ¹⁵ ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 6. – Спр. 2737. – Арк. 26.
- ¹⁶ ЦДАВО України. – Ф. 4750. – Оп. 1. – Спр. 13. – Арк. 20.
- ¹⁷ Ці термінологічні «вольності» містяться у *Постанові № 1441* (Документ №1). Це був єдино можливий етап, на якому могла б бути написана без виправлень радянської цензури дореволюційна історія України. Після 50-х років наступ на українську історію ніс тотальний і жорсткий характер у боротьбі з «націоналістичними проявами».

ДОКУМЕНТИ

№1

Постанова № 1441 РНК УРСР і ЦК КП(б)У «Про видання Українсько Радянської Енциклопедії»

30 жовтня 1944 року

З метою посилення виховання народних мас, особливо партійно-радянських кадрів і інтелігенції, в дусі більшовизму і радянського патріотизму, ліквідації наслідків фашистської ідеології німецьких загарбників і мобілізації народу на відбудову державного, економічного і культурного життя України, РНК УРСР і ЦК КП(б)У ПОСТАНОВЛЯЮТЬ:

1. Приступити з 1 листопада 1944 року до підготовки видання Української радянської енциклопедії (УРЕ).

2. В основу УРЕ покласти наукове, ленінсько-сталінське висвітлення непорушного союзу українського і російського народів, закономірності перемоги радянської влади на Україні і возз'єднання українського народу в єдиній українській радянській державі. В УРЕ потрібно ґрунтовно показати героїчне минуле і культурну спадщину українського народу, особливо, відзначивши історичне значення приєднання України до Росії; спільну боротьбу українського і російського народів за встановлення радянської влади, вказавши, що радянська влада на Україні є здійсненням віковичної мрії українського народу; величезні досягнення радянської України в області державного, економічного і культурного розвитку за роки радянської влади; німецьку окупацію України (зруйнування промисловості і залізниць, міст і сіл, знищення населення, вивіз населення до Німеччини, намагання понімечити український народ); Вітчизняну війну радянського народу проти німецько-фашистських загарбників (Червона Армія, партизани, народне ополчення, підпільна робота, тощо), підкресливши вирішальне значення допомоги народів Радянського Союзу, в першу чергу, російського народу, у визволенні України; відбудову народного господарства і культури Радянської України; роль партії Леніна-Сталіна в керівництві боротьбою українського народу за встановлення радянської влади, мирним будівництвом соціалізму і визволення України з-під гітлерівського гніту.

3. Затвердити головну редакційну колегію УРЕ в складі тов. М. П. Бажана, акад. О. І. Білецького, акад. О. О. Богомольця, проф. А. О. Введенського, акад. К. Г. Воблого, акад. М. С. Возняка, доц. Ф. Ф. Єневича, проф. Г. С. Костюка, акад. О. І. Лейпунського, тов. К. З. Литвина, т. Д. З. Мануїльського, акад. Є. О. Патона, проф. М. Н. Петровського, тов. В. Ф. Старченка, акад. П. Г. Тичини.

4. Доручити відділові пропаганди і агітації ЦК КП(б)У, Укрдержвидаву і Головній редколегії УРЕ подати до 1 січня 1945 року план видання, штати і кошторис [... апарату редколегії] УРЕ.

5. Покласти друкування УРЕ на Укрдержвидав.

Голова Ради Народних
комісарів УРСР
Секретар Центрального
Комітету КП(б)У

М. Хрущов

Д. Коротченко

*ЦДАВО України, ф. 2, оп.7, т.2, справа № 1011, арк.1. Незасвідчена копія.
Машинопис.*

№2

Постанова № 212 РНК УРСР і ЦК КП(б)У «Про план видання, кошторис та штати Української Радянської Енциклопедії»

9 лютого 1945 року

На додаток до Постанови РНК УРСР і ЦК КП(б)У про видання Української Радянської Енциклопедії від 30.X.1944 року за №1441 Рада Народних Комісарів УРСР і Центральний Комітет КП(б)У постановляють:

1. Затвердити план видання Української Радянської Енциклопедії (УРЕ) в обсязі 10 томів та одного тома настольної енциклопедії*, загальним тиражем 550 тисяч примірників, з терміном виходу протягом 5-ти років.

2. Загальний кошторис витрат на видання УРЕ та одностомника затвердити в розмірі 15.132 тис крб., при загальній сумі доходів від реалізації 11.944 тис. крб. (додаток №1).

3. Зобов'язати НКФ УРСР передбачити в республіканському бюджеті дотацію на покриття видатків по виданню УРЕ в сумі 3000 тис. крб., в тому числі на 1945 рік 1.600 тис крб. і на 1946 рік – 1.400 тис крб.

4. Передбачити на 1945 рік штати УРЕ в кількості 79 чол. з місячним фондом зарплати 75.150 тис. крб.

5. Просити РНК СРСР доручити Державній Штатній Комісії при РНК СРСР розглянути та затвердити штати УРЕ.

6. Виділити для Головного редактора УРЕ один грошово-продовольчий ліміт на 500 крб. і 4 грошово-продовольчі ліміти по 300 крб. для заступника Головного редактора УРЕ, відповідальних редакторів відділів: суспільних наук, природознавства, точних наук і техніки та літературної редакції, а також 10 літерних карток 1-ї категорії та 8 літерних карток 2 категорії.

Голова РНК УРСР

М. Хрущов

Секретар ЦК КП(б)У

Д. Коротченко

ЦДАВО України, ф. 2, оп.7, справа № 2096, арк.68. Незасвідчена копія. Машинопис.

Згідно поставлених завдань, планувалось щороку видавати по 2 енциклопедії, включно до 4 – го тому, потім 1 том настільної енциклопедії, а далі, решту томів. Тут, очевидно, йдеться про том енциклопедії, в якому буде вміщено короткий зміст усіх 10 енциклопедій.

№3

Додаток 1 до Постанови № 212 РНК УРСР і ЦК КП(б)У «Кошторис витрат на видання УРЕ і настільної енциклопедії»

	1945	46	47	48	49	разом
кількість томів УРЕ	-	1	3	3	3	10
настільна енциклопедія	-	1	-	-	-	1
разом	-	2	3	3	3	11
тираж у тис. прим.	-	100	150	150	150	550
кількість друкарських аркушів	-	60	90	90	90	330
кількість авторських аркушів	-	150	225	225	225	325
витрати у тис. крб.						
авторський гонорар	-	450	675	675	675	2475.0
графіка, фото і худ. оформлення	-	120	180	180	180	660.0
ред. обробка	600	600	600	600	600	3000.0
нарахування на автор. гонорар	-	23	34.5	34.5	34.5	126.5
на графіку	-	3.6	5.4	5.4	5.4	19.8
на ред. обробку	30.6	30.6	30.6	30.6	30.6	158.0
поліграфічні витрати	-	573.6	860.4	860.4	860.4	3154.8

папір і матеріал	-	573.0	859.5	859.5	859.5	3151.5
разом	630.6	2373.8	3245.4	3245.4	3245.4	12740.6
ред.- видавничі та загально-видавничі витрати	478.3	478.3	478.3	478.3	478.3	2391.5
собівартість	1108.9	2852.1	3723.7	3723.7	3723.7	15132.2
номінал одного примірника	--	--	--	--	--	30 крб
вихід товарової продукції у тис. прим.	-	99.5	149.25	149.25	149.25	547.25
товарова продукція за номіналом	-	2985.0	4477.5	2277.5	4477.5	16417.5
знижка 25%		746.2	1119.4	1119.4	1119.4	4104.4
податок з обігу		67.2	100.7	100.7	100.7	369.3
валовий дохід		2171.6	3257.4	3257.4	3257.4	11943.8
дефіцит		680.5	466.3	466.3	466.3	3188.3

ЦДАВО України, ф. 2, оп.7, справа № 2096, арк.69. Копія. Машинопис.

№4

Пояснювальна записка до штатного розкладу інституту УРЕ на 1946 рік

Штатний розклад інституту УРЕ складено на таких засадах.

Інститут УРЕ передбачає видати 20 томів УРЕ (протягом 10–7 років) та один том настільної енциклопедії протягом 1–2 років.

Для того, щоб розпочати роботу над першим томом потрібний повний штат і, так-би мовити, повний комплект редакційних відділів, ураховуючи, що рукописи і книги до другої верстки повинні бути опрацьовані цілком в стінах інституту.

Таких відділів, крім керівного апарату, що складатиметься з 15 осіб, в т.ч. 5 осіб редколегії за сумісництвом, і обслуговуючого апарату з 27 осіб – заплановано 24, в яких працюватиме 6 наукових та редакційних працівників.

Кожний відділ складається мінімум з 2 працівників – зав. відділом – редактор та старший науковий співробітник, причому на посади директора інституту та зав. відділів передбачається запрошувати вчених з ступінню доктора або званням професора, на посади заст. директора по наук частині, вченого секретаря та старших наукових співробітників, кандидатів наук, доцентів.

Такі відділи, як мовно-літературний, художньо-ілюстративного оформлення, картографічне бюро, відділ бібліографічно-бібліотечний та коректорський відділ будуть укомплектовані співробітниками вищої кваліфікації.

Відповідно до завдань, які покладаються на редакцію УРЕ, і відповідно до категорій співробітників, взято і ставки наукових робітників наукового інституту, ставки решти зав відділами і співробітників відділів в зв'язку з потребою високої кваліфікації прирівняно до максимальних ставок видавництва.

За штатним розкладом нараховується III штатних одиниць з місячним фондом зарплати 191800 крб.

Апарат для підписки і розповсюдження енциклопедії укомплектовано не повністю, в зв'язку з чим з виданням 1-го тому питання про розширення штату буде поставлено окремо.

Штати наукових відділів взято зі штату «Великої радянської енциклопедії» в значно скороченому вигляді.

Вчений секретар редакції

Ф. Бабенко

*ЦДАВО України, ф. 4750, оп.1, справа № 5, арк.9-10. Незасвідчена копія.
Машинопис.*

№5

План [...]

Роботи вченого секретаря редакції УРЕ на травень місяць 1946 р.

1 травня 1946 р.

Зміст роботи	Хто виконує	Термін виконання	Примітка
1. Розпочати набір техапарату УРЕ		2-20.У. 1946 р.	[виконан]
2. Підготувати матеріали до засідання ЦК КП(б)У, в справі редакторів наукових відділів УРЕ з попереднім погодженням матеріалу з т.т. Манульським, Літвін, Богомольцем, Бажаном.	Готують тт. Бабенко, Сарана	3-05 травня т. Бабенко	[виконан]
3. Разом з завідуючими наукових відділів, розробити схеми словників УРЕ, підшукати авторів і скласти умови по затвердженню головною редколегією УРЕ	т. Бабенко ✓ т.Петровський ✓ т. Воблій ✓ т. Єневич ✓ т. Белецький ✓ т.Боголюбов ✓ т. Кіпріанов ✓ т. Бондарчук ✓ т. Булахівський ✓ т.Швець ✓ т. Власюк ✓ т. Заболотний — т.Єфіменко ✓ т. Третьяков ✓ т. Чавдаров ✓ т.Корнійчук	3-30.У.1946 р.	

	— т.Савков ✓ т.Комісаренко		
4. Разом з зав. відділами підшукати наукових співробітників для наукових відділів УРЕ: а) історії, б) економічних наук, в) літератури, г) математичних наук, д) фізико-хімічних наук, е) геолого-географічних наук, ж) лінгвістичних наук, з) технічних наук, і) агрономічних наук, к) архітектури, л) педагогічних наук, м) медичних наук.	т. Бабенко <i>зав. відділами</i>		[виконано 5-30.У.46 р.]
5. Підготувати розгорнутий кошторис, штати на 1946 рік та видавничий план УРЕ на 1946-1950 р. [згідно вказівок ЦК КП(б)У]	т. Бабенко т. Пархоменко	3-15.У.1946 р.	[виконан]
6. Здобути відомості для постановки питання перед Радою Міністрів про повернення літератури, словників та виданої продукції редакцією УРЕ – складу 1932–1934 років, задля чого: а) зібрати відомості від ліквідному УРЕ при міністерстві освіти; б) звязатися листовно з українською книжковою палатою / м.Харків та бібліотекою Академії наук Відкомандирувати представника до Книжкової палати м.Харкова	т. Бабенко т. Васильєва ✓	До 5.У.1946 р. До 7.У. 1946 р. До 25.У. 1946 р.	[II] [II] [II]

7. Разом з зав.відділами провести інструктаж авторів про складання словника УРЕ	т. Бабенко та зав. відділами	З 5-31.У.1946 р.	[II]
8. Підготувати матеріали до наради при Раді Міністрів в справі видання УРЕ	т. Бабенко т. Єневич	До 15.У.1946 р.	[II]
9. Завести каталог та підготувати розрахунки з міжнародною книгою, на замовлену для УРЕ літературу 1945–1946 рр.	т. Васильєва т. Сарана	До 25.У.1946 р.	[II]
10. Добитись прискорення висилки Львівською філією української енциклопедії	<i>т. Бабенко</i>	<i>II</i> до 15.У.1946 р.	[II]

Вчений секретар УРЕ [... підпис]

(Бабенко)

ЦДАВО України, ф. 4750, оп.1, справа № 6, арк.3-4. Оригінал. Машинопис.